

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Organulu oficiale alu sinodului eparhiale.

Fóia acést'a ese in tóta domineca,
— dar penumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu
4 fi. pre unu triluniu 2 fi. in v. a.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte siodeniile si banii de penu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. taceș timbrale.

**Cu numerulu precedinte diur-
nalulu nostru a intratu in noulu tri-
luniu Aprile—Juniu.**

Deci ceremu reinoirea abonaminte-
loru espirate, ér' pre dnii deputati sîno-
dali in deosebi ii poftimu a se aboná in
vedere, cà in durat'a siedintieloru sîno-
dali „Gur'a Satului“ va fi diurnalulu
oficiosu alu sinodului eparci-
ale.

Pretulu se aréta in frontispiciu.

Avemú sî noi. . . .

Avemú sî noi vr'o duoi séu. trei
Domni romani cu neseé mii,
Mii ce sî li-oru castigatu
De pe la romani din satu.

Pentru truda si-ostenéla
Facendu-si cu ei pomana,
De li-oru facutu díreptate
Tragendu pelea lorú d'in spate.

Si-apoi scii candu omulu are
Cate-v'a mii de parale,
Nu poti sà le pitulesci,
Trebe sà le mai sporesci.

Daru sporél'a cumu se face?
Cu 50 la suta-ortace!
Si cu sensali de jidani,
Sà lucesi vr'o cà ti-v'a ani.

Cà-ci paralele romane
Ca sà vina 'n mani crestine
Si-a se potè ajutá
For' de seirea lui Iud'a.

Aru fi chiaru pecatu de mórte,
Fiindu cà numai ei sciu stóree
Sudórea crestinului
Cu banii romanului.

Éru bancherii nostri, care
Sunt ca fere rapitóre
For' rusine se falescu:
Pe poporu cà-lu spriginescu.

Si candu elu in gur'a mare
Srtiga cà-lu belescu pré tare,
Fratii lui nu se rusina,
Sà díca cà nu-su de vina;

Ba 'nea ce obraznicia!
Unii chiaru voescu sà fia
Pentru ca suntu belitori
La poporu conducatori!

Cortulu lui Siamù Banù,

in care d'in numerós'a familia a lui Siamù Banù abia a mai remasu elu cu muerea sa Zamfir'a, soru-sa Gafin'a si fecierii: Cul'a si Adamutiù.

Adamutiù (vine de la scóla): Se-ti spunu ceva dadó! iata am venitu cara dela scóla, si acum atáta am invetiatu, catu neci nu ti-asin poté povesti totu in tru-o dii, apoi se scii Dado si aceia ca Domnulu Vasiesiu celu puternicu a batutu dob'a in totu Satulu, si a strigatu si d'in Cóstá, ca cine va gacii, cumca Dumniului a mancatu — *mamaliga cu brandia* — in vinerea Saca, acela va capatá cu dosulu manei o serutare asia de dulce preste Flénea, catu va crede ca are limba canésca in gurra, ast'a amu auditu-o noi striganduo, candu erá Domnulu dascalu dusu d'in scóla, cá se alunge pre notaresiulu dela Domn'a Dascalitia. Dupa aceia a venitu Dlu Dascalu si nea mai invetiatu putienu, apoi eara la chematu la cancellari'a satului se iscalésca pe uni ómeni in unu contractu cu care-si vinde clopotariulu gradin'a cea de langa beserica la jupanulu Mendel, cá se fáca acolo o velnitia de vinarsu si si bolha de habacu. Pana candu a fostu Domnulu Dascalu dusu pe noi nea pusu de iam caratu gunoiu in gradina. Candu lucramu noi acolo, am auditu strigandu eara d'in Cóstá, cumca in Duminec'a Ftomi se vor tiené rugatiuni in tóte besericele rremanesci pentru sufletulu popi Ólteanu, cá multiemita pentru ostenelele sale d'in adunatur'a poptyistasiloru d'in Pest'a fiendu ca Dumniá lui cu purtarea s'a a fecutu cea mai buna slusiba rremaniloru, cá in tempulu celu mai scurtu se se tiená numai de o beserica, si se se inchine intra colo de unde rresarre sórele, eara nu in cotrou apunc. — si asia sa porunceste cá bater asta data se mérga ómenii la beserica. Dapa aceia a strigatu d'in Cóst'a, cá totu omulu se stie, cumca joi dupa Dumineca Ftomi vá veni Domnulu szolgabireu in satu, si asia dela tóta cas'a are se vina la cas'a satului cate una mertia de ovesu, pentru caii Dumncalui, apoi dela totu omulu care are preste díece oi, are se vina cate unu mielú, cá se ospatamu pre Dlu szolgabiran.

Gafin'a (vine totu cu fug'a d'in cornulu gardului, si candu intra in cortu dice): Vái de minc, vine nu sciu cine catra noi, e scurtu in trupu si lungu in picioare, palari'a cam turrita, facia de parte nu ise cunósce, óre nu cumva e acela „Gurr'a Satului“ dlu Vasiesiu Perdevér'a?

Siamù Banù (se vedea in picioare, lu ocheste preste gardu si apoi si pléca in antea lui dicandu): copii si borese, punetieva in rendu, si ve smeriti, cá vine „Gurr'a Satului“ si candu va intrá in cortu, toti se ve pocloniti si se diceti „se traiasca Stapanulu“. (Siamù calea apoi mai incolo, si la cornulu gardului se intalnescu, si Siamù cu cocul'a in mana continua) Alduiascate celu de susu stapáne, dar'r' spunu dreptu cá acum nu cugetamu cumca vei mai veni, socotemu cá vei fi amblatu si Di'a in scóla coloru ce totu fagaduescu si nu mai implinescu, dar spunu dreptu ca mam insielatu, pentru cá te vedu cá ai fi omu de ómenia, — de nu me insielu? — poftimu acuma vina de mi vedi si cortulu meu, si ce mi o datu dumnedieu.

Gurr'a Satului: (intinde man'a lui Siamù si apoi díce): Me bucuru Siamule, cá te potu stringe de mana, si se scii, in ante de a merge mai incolo, ca io nu-su ouu cá alti ómeni, ci-su omu de cuventu, pe mine te poti lasá, cá pe ventu candu sufla mai tare, si pe vorbele mole poti cladi

cá pre nisipulu celu mai maruntu, pentru-cá eu in tóta viati'a mea nu am invetiatu alt'a de catu statornicia, cá-ci inea d'in pruncia am auditu, cá nui mai frumosu, cá omulu statornicu. Asia eu in viati'a mea am amblatu fórté multu la scóla, catu altu omu cu minte, in vremea aceia poté ispravi tóte scóllile de doue ori, si se le incépa si a treia óra, — inse cu nu am fostu asia fuicasiu cá altii, si nu am vrutu se trecu priu scóle numai, cá canele prin apa si tieganulu prin ralu, ci eu dela am intratu in o scóla, apoi am remasu statornicu in aceia, ca stanc'a in mare, catu de multe ori iau crescutu peru carunti la tatalu meu pana me poté scóte dintru una si me bagá in alt'a mai inaltu. Dar' inea se fi invetiatu eu pre catu asiu fi potutu,? apoi omu mai invetiatu cá mine nu se alegé neci Metternicu, catu astadi asiu poté fi ehiaru vladica in Banatu, ori capelanu undeva, séu poté scriitoriu la varmegia, inse pre cum-ti spunu' mau stricatu numai statornicia mea cea pré mare, si apoi o invetiatura a tata meu. candu ma dusu din tatiu la scóla; Si aceia invetiatura a fostu cá dupa ce ma asiediatu tatalu meu la gazda mi-au cumperatu haine si carti de invetiatu noue si frumóse, si mau datu in séma la dascalu, apoi a plecatu catra casa, eu lam petrecutu pana la cruce, si acolo mia dísu tat'a: „Nó dragu tati, acum date in dereptu, si fi bunu si ascultatoriu, si apoi dintra tóte fi crutiatoriu, si grigesece de ce ti-am cumperatu, cá pre candu vei veni acasa se fie inea tóte noue“ — Eu cá se facu pe voi'a tati, catu am sositu la gazda, mi-am invalitu cartea in tru-o haria, si totu anulu nu am desciso, cá se nu se invechiasca, si anume la capetulu anului cartea am dusu-o acasa noue de nontia, catu numai cu aceia am avutu norocu de nu m'a batutu tat'a pentru ca tote cele lalte haine eráu rupte totu flenduri. Asia cu Siamule, cá se nu facu spese si supere la tatalu meu am crutiatu celu putienu cartile, catu unele leam vendutu mai noue decum leam cumperatu. Pentru aceia tu Siamule se scii, cá in minc voi aflá cea mai puternica prosta, catu in tóta viati'a tie se va cunósce, cá ai avutu lucrú cu mine, — numai apoi tu inea se fi omu cum se cade, cá eu cu tine se mé sciu cu omu. Auditai?

Siamù Banù: Cum se nu audu, inse cu iuca trebue se-ti spunu inainte de a intra in cortu cá pre cum se vede, nu me cunosci cum se cade, ca atunci nu teai indoi in barb'a mea. Eu inea-ti marturisescu cá statornicia si la mine a fostu bucat'a de tóte dílele, si asia toema ne lovimu la olalta. Eu ataf'a am fostu si sum de statornicu, catu de multe ori déca intrámu in crisma, apoi numai pentru statornicie nu esiam de acolo cate trei patru díle, ba de multe ori numai crismariulu me luá de spate si me mai scoté din statornicia, dar' eu, pana nu suná butea a dóge nu esiam din statornicia. Apoi afarra de aceia, io nu sciu carte, dar cunoscu cartile cele de ferbli, si spunu dreptu cá déca me asiediu si la acele apoi atatu sum de statornicu unde mam asiediatu catu huntzfuta e fómee aceia carea mar poté miscá din statornicia mea, — ba in ast'a treaba masiu poté prinde in remasiu chiaru si cu Maria S'a vladic'a dela chara-mihisedes dragutiú, si cu hország bireulu din Pest'a, cá nu credu ca maru intrece verunulu, bater dieu dumniiloru inea se tienu ómeni cá ómenii — catu ho mersu vestea si povestea. — Asia eu inea te bizhatuescu ca si eu din capu pana in talpi-su numai statornicia, si asia pe mine te poti lasá cá pe haizasiulu besericei. — Ferrá destulu atata, — se nu te tienu mai lungu in drumu, blemu se mergemu in cortu se vedi ce doi holieri de copii amu, de tia fi mai marre dragulu de ei, ba unulu incepe a fi si carturariu, numai numi pre place de elu ca e pre asentitu la minte, si me temu se nu pérra intru-o temnitia.

Gurr'a Satului: Bravo Siamule, vedi acum'a 'mi place de díece ori mai bine, de tine, cá pau' acum. Vedi tu se fi romanu, io asiu créde ca-su frate cu tine! cá ne lovimu in tóte. Nó-ti spunu dreptu cá me bucuru de tine.

Siamù Banù: Io inea — se me ie draculu — candu am auditu cá ai venitu domnu poruncitoriu la noi in satu, si de acuma in colo ne vei fi stapanu, spunu dreptu pe sufletulu meu, cá asia mam bucuratu cá si candu miaru fi peritu calulu!! (Gura Satului carne ce odata din nasu) Darr' hai se mergemu, cá uita cum te astepta toti in cortu (Gura Satului pléca in ante si Siamù dupa elu totu fecandu din mani la cei din cortu, cá se se inchine. — Scen'a din cortu din lips'a spatiului in numerulu venitoriu).

A n e c d o t e.

Un'a veduva tenera avea de cugetu, că ér' să se marite, se duse înse mai înainte la unu amicu betraun alu ei, ca să-i cêra sfatulu, si-lu agrai cam asié:

„Amice, am venit să-ti ceru unu sfatu bunu, înse-ti spunu *„aiute să nu-mi dai sfatu, ca să nu me maritu”*. . .

T A N D ' A S I M A N D ' A.

T. Totu am auditu a se vorbi, că Dômn'a regin'a nostra e amatori'a si sprignitôri'a culturii popôreloru, si mangaitôri'a seraciloru. . . .

M. D'apoi firese că e.

T. Atunci mai bine facee Dômn'a regin'a dec'a 1000 de florini, ce a daruit-o pe sêm'a monumentului lui Eötvös — ce'la care totu deaun'a a amblatu cu celain'a cu noi, — să le fia daruitu pentru zidirea scôleloru în comunele serace, si apoi de siguru ridică atunci unu monumentu, ca-rui'a tôte popôrele patriei s'aru fi închinatu cu pietate.

M. Cam ai dreptate frate Tando.

T. Ôre ce si-voru cugetă capetele încoronate la detronarea lui Napoleone?

M. Dă ce să-si cugete alt'a, de câtu, că dupa ast'a ôre care va veni la rându!

T. Scii frate Mando, că Aradulu nu e mai multu orasiu liberu?!

M. D'apoi ce e?

T. A devenitu unu amaritu de — satutiu.

M. Dă nu mai flecatî s' tu atâte nebulii. . . .

T. Deca nu-mi credi, éca citesece negru pre albu. uita: „Gur'a Satului“ d'in Aradu.

M. Ia uita te minune!

T. Candu se voru retrace nemtii d'in Franci'a?

M. Candu nu voru avè ce mai trage depe francesi. . . .!

T. Mai frate, sinodulu eparcialu se finî si neci un'a nenorocire nu s'a intemplantu; ast'a e minune!

M. Ce minune? Au dôra sinodulu eparcialu e impreunatu cu vr'o nenorocire?

T. Ba, nu potu să dîcu chiaru espresu. Inse me minunezu cumu si-a potutu ispravi treab'a fără *barbatulu providentialu* alu nostru, fără care nemicu bine nu se pôte intemplantu!

M. Ei frate, nu cuosci starea lucrului; d'apoi n'ai auditu cetindu-se harti'a dlui Babesch, unde cere a i-se scusă neparticiparea la sinodu?

T. Nu dara.

M. Cugetasemu îndata ce se audimu eschiamandu cu atât'a mirasenia. Dara ai se scii, că dlu Babesch în harti'a sa a spusu-o că a datu dejă tôte deslucirile si informatiunile si numai apoi s'a dusu la Caransebesiu; deci dara n'ai ce te miră că sinodulu s'a fiuitu fără d'a se fi intemplantu vr'o nenorocire, pentru-că, precumu ti spusei duclulu santu pe langa noi a fostu.

T. Ei, d'apoi că fôrte usioru lucru este a scapă de nenorociri, candu esei *deslucitu si informatu*. Lauda duclulu peregrinante carele se arata preotîndenea, si nechiamatu!

M. Mâi Tando, scii Tu, carea e unie'a garantia, ca scôlele nôstre sa remana confesionali?

T. Apoi a buna sêm'a aceea, că sa le edificiamu si provedem astu-feliu, câtu sa corespunda legiloru de instructiune!

M. La naib'a! că reu te mai pîncepi la lucru. Trêbue se scii mâi, că unie'a garantia a scôleloru confesionali este, că invetiatorii populari sa fia si cantori de odata, pentru că daca naru fi si cantori, amu potè pune si pre unu jidanu de dascalu!

T. D'apoi mâi, jidanulu, anca pote sa scia cantă dupa tipicu!

M. Neci vorba nu-e, pentru că numai cei *inspirati de duchu* potu să cante, precumu sinodulu a decisu.

T. Ce mai vorbesci candu neci a nostri nu suntu inspirati de duchu, ci numai de *spiritu (sîu)*.

P R I M I R E A

serbatorésca a Gurii Satului în Aradu.

La intrarea Gurii Satului în Aradu, tóta preotînea si calugariunea cari înca de timpuriu-lu aseptasera la gur'a calei ferate-lu primire cu cantari ovlaviose si dupa ce i cetira câte-v'a molitve de iertatiune, mi-lu tamaiara binisioru ca nu cumu-va să dec. într'alte rele.

Luandu-lu apoi de acolo totu între matanii si facandu-si cruci — lu dusera pane în piati'a cea mare, unde tóta intielegintia romana locale si d'in pregiuru ilu felicitara buna-ôra ca pre fispanulu Bel'a Osend'a, cu cuvintele de „*Satan'a între cei d'in Aradu!*“

De aci apoi cu totii ilu condusera pane la cortulu seu unde apoi éra alt'a supriudere: mai tôte damele, si damicelele d'in Aradu în vesminte de gala, oferindu-i fia-carea câte unu bidu de placinte dulci si delicate, si asigurandu-lu că cu câtu i-a fi gur'a mai dulce, si mai crutătoria facie de dinsele, cu atât'a mai necrutictoric voru fi ele în gatirea placintelor pe sêm'a stomacului lui celu de — ei poftimtu merogy de gaciti că de ce felin de animalu? . . .

Era jupanulu Gur'a Satului, ne mai visandu elu de a tâ'a cînste a dracului ilu trecura lacrimile de risu, si cu un'a voce tremuranda, li rostî urmatôriele cuvinte: „cinstite jupanese, si dloru jupani! credetîne, vi-o spunî de la anima, că mati omoritu eu omeni'a, si nu aflu cuvinte că să me spovedescu si se vi spunî căta placere a gustatu cinstitul meu nasu la tanaele dloru vôtstre si ce fericire a sentittu magnificulu meu stomacu, carele pane acum'a érá numai de flécuri indesatu, la încorporarea placintelor celoru caldutie si dulcutie de la tîuca-le eu de mandrutie luandu afore pe babutie.

Si apoi cinstiteloru jupanese, si dloru jupani! fiti incredintati, că cînstea ce ati aruncat'o adî pe mine, si care nu o va spală-o neci totu Muresiulu Dloru Vôtstre, me îndatorésa că tôte faptele si meritele dnielor Vôtstre, câtu va stă si pane la marginele imperatiei mele să le respandescu ca să védia si să credia lumea, si tîer'a ce ômeni cinstiti sunteti domniele vôtstre. Si me voiu sili ca să petrandu si cele mai secrete merite a le dnielor Vôtstre ca să nu remana nemicu la întunerecu.

Me voi duce dara prîn adunările generali nationale si voiu cercetă balurile romanesce, voiu intră prîn congregatiunile comitatense, si voiu ascultă cuventarile barbatiloru romani, voiu cercetă judetiele cerenali, si voiu face cuno-scîntie cu copilele de pe la sate, voiu ausculta predicile si invetiaturele preotiloru, si voiu cercetă birturile jidovesce de prîn comune, me voiu veri prîn salônele damelor în ganfate, si voiu avè îndurare cu seraci si cu nenorociti, voiu cercetă sínódele Eparcialu, si voiu aruncă o privire si asupra scôleloru nôstre populari, voiu legă amicitia cu tenerii romani, si voi studiă limb'a magiara, voiu sprigni cu taria luesulu, si voiu caută să nu picu în disgratia la cocetele nôstre, cu o gura căci, iertati că Gur'a Satului nu are cuventu, deci dara eu o gura voiu face totu, si tôte ce numai vi pôte folosi la a nôstre glôte.

Aci jupanulu Gur'a Satului necandu-se de risu, pardon! de plansu, nu mai potè dice căreu, éru adunarea numeroasa vedindu că-i slabescu poterile erupse întrunu poternicu si sgomotosu „*să ti fia de capu!*“

Si cu aceste s'a închicîtu tóta solemnitatea dilei.

Datu în satu la Aradu.

Vasilica.

Gaoei de óue rosii,

aflate la usã a sínodului.

× Bravulu invetiatoriu popular d'in Aradu *Petru Popovicin*, facendu esamenulu de ierna cu elevii sei, a suprinsu cu una rezultatu splendidu pre toti eati au prezentatu. Este curiosu, cà inainte de ast'a cu vre o dóue lune poporul tieranu nu voia sã-lu aléga, éra acum' parintii plangeau de bucuria asupr'a sporului. Chiaru si *Invidia* a plausu — de ciuda, cà n'a potutu sã exprime neci o vorbulitia reá.

□ Cerculu Boros-ineu in loculu repausatului protopop *Ioane Pap de Füstös* a alestu de deputatu pre natiunalistulu *Constante Gurbanu* cu totalitatea voturilor. Salutamu d'in anima o astu-feliu de convenire a extremitatiloru si o astu-feliu de desamagire a preutiloru alegatori!

TRÉNCIA SI FLÉNCIA.

T. Ferice de babele d'in Aradu!
F. Pentru ce?
T. Cà e Gur'a de flécuri între ele!

PUBLICATIUNI.

Recomendare.

Subsemnatii ordonandu pentru comun'a Aldesci o parache de campane de la dnulu *Mamile Moscovits* agentele mai multoru fabrice d'in patria si d'iu strainetate de campane, masine si stingatorie de focu: in interesulu adeverului venimu a dá spresiune convictiunii nóstre, cà pre acele l'amu aflatu fórte bine construite si da unu tonu multu mai sonoru si mai harmonicu de càtu pre cele de pr'in pregiuru, ce sunt facute dupa alte sisteme, cu tóte cà ceste sunt multu mai mari. Dreptu-ce recomedamtu tutoru basericeloru, déca au trebuintia de campane moderne si sonóre, si cu tóte aceste oftinc, sã se adreseze la numitulu dnu agente in Aradu, la Ospetari'a „Palatinu.”

Aldesci, in 29. Martisioru, 1871.

(2—2)

Comitetulu parochiale d'in Aldesci.

Se afla spre vindiare la Redactorulu diriginte alu acestui diariu urmatoriele nóue uvrage :

1. Poesie de *Iulianu Grosescu*, cu portretulu autorulu. Pretiulu: 2 fi.

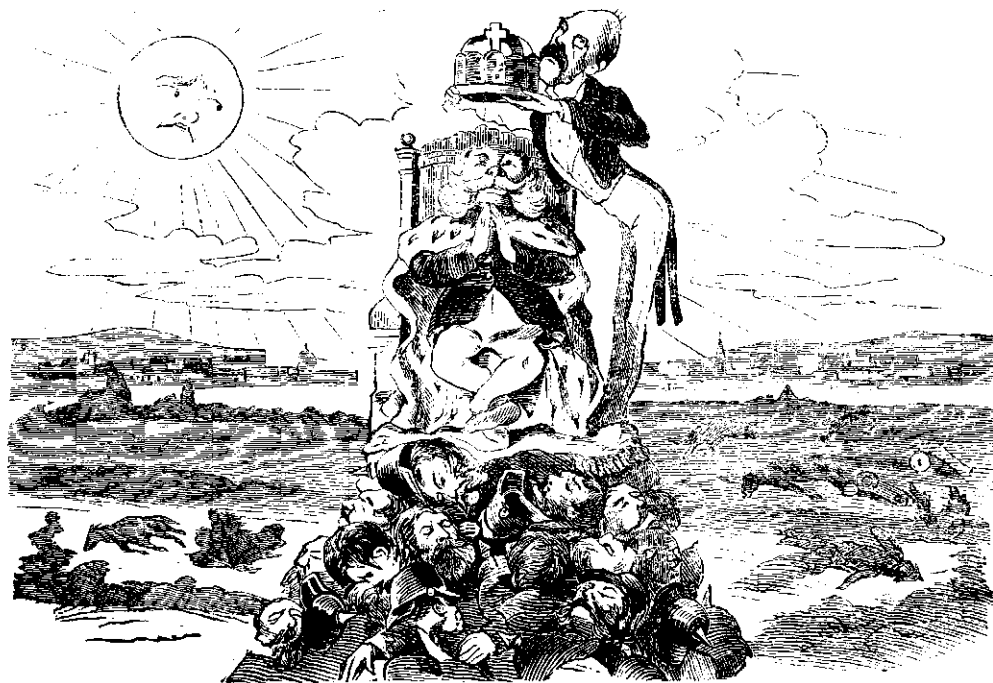
2. *Buchetu*, cadrulu romanu, pentru fortepianu, compusu de dómn'a *Mari'a Nicóra* nascuta de *Sierbu*, Pretiulu cr. 80.

3. „*Gur'a Satului*”, depe semestrulu *Juliu—Decemvre* 1870. brosiuratu. Pretiulu fi. 3.

4. „*Calendariulu Babeloru*”, ilustratu. *Calendariu* prostu pentru ómini cuminti pre anulu 1871. Pretiulu numai cr. 30.

Dela 10. esemplarie d'in fia-care opu unulu se da ca rabatu.

Proni'a cerésca peste capulu lui Vilelmu la Versailles.

Bismark: Aci pe ruinele Franciei priimesce sire corón'a imperatiei nemtiesci.

Vilelmu: Déca „proni'a cerésca” asié voiesce . . . ! ?

Cadavrele de desubtu: Dar' neci aci sã nu fimu noi scutiti de ocarile, si de insultele vóstre talhariloru!!